

Обраћање првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића на седници Савета безбедности УН-а о раду УНМИК-а:

„Поштовани господине председниче,
Цењени чланови Савета безбедности,

На почетку бих желео да захвалим генералном секретару Гутерешу и специјалном представнику генералног секретара Танину на поднетом извештају. Присуство и деловање УНМИК-а на КиМ од кључног је значаја, због чега желим посебно да захвалим на вашем посвећеном раду на реализацији мандата Мисије, у складу са Резолуцијом Савета безбедности 1244 (1999).

Желим такође да захвалим Екваторијалној Гвинеји, која је уврстила овај састанак у дневни ред Савета безбедности.

Република Србија верује да је неопходно да Савет безбедности буде отворен и спреман да разматра сва питања од важности за међународни мир и безбедност, а посебну пажњу мора посветити својој превентивној улози, реагујући на ситуације које, поред тога што представљају јасно кршење резолуције овог тела, доводе и до пораста тензија, угрожавања стабилности и безбедности.

Ми не тражимо седнице да би се са неким сукобљавали, већ како бисмо допринели стабилизацији ситуације на КиМ и миру у региону. Србија је конструктиван, кредибилан и предвидив партнер. Зато смо и иницирали договор о динамици одржавања седница Савета безбедности. Ми сматрамо да су седнице СБ посвећене УНМИК-у и даље потребне и због тога изражавамо задовољство и захвалност чланицама СБ што смо постигли договор о овом важном питању како бисмо избегли беспотребне расправе о овим седницама. Најважније је да ће СБ и даље континуирано расправљати о извештајима генералног секретара УН-а о ситуацији на КиМ и раду УНМИК-а. Подсетио бих да се Савет безбедности и даље бави ситуацијом у БиХ два пута годишње, као и Резидуалним механизмом за кривичне судове – некадашњим Хашким трибуналом, а нико није тражио скидање тих тема са агенде.

И даље верујем да треба и да можемо пронаћи заједнички именитељ у интересима и радити на његовој реализацији. Сви желимо да се ово питање реши, сви желимо да

Косово и Метохија више не буде тема Савета безбедности, да УНМИК заврши своју мисију, али успешно.

Тај тренутак, нажалост још увек није близу. Више пута сам указивао да се налазимо у веома деликатној фази и апеловао на све да створимо услове да можемо да седнемо и разговарамо конструктивно, без условљавања и наметања решења. Подсетио бих да се разговори Београда и Приштине воде већ 6-7 година, и да је током тог периода било помака, некада већих, некада мањих, али се разговарало. Ја сам, као тадашњи премијер, потписао Бриселски споразум. Нажалост, тај споразум ни данас није у потпуности примењен, а сада смо у фази да разговора у Бриселу нема и сви сте врло свесни због чега.

Знам да ће многи од вас опет апеловати на обе стране да се уздрже од једностраних потеза и посвете дијалогу и проналажењу трајног решења. Могу вам само рећи да се Србија уздржава од једностраних потеза које нисмо повлачили ни због Заједнице српских општина која, као најважнији део Бриселског споразума, ни након више од пет година није формирана, ни пре два дана када је Приштина донела једнострану одлуку да конфискује имовину рудника Трепча.

Дијалог је, цењени чланови Савета безбедности, блокиран из једног разлога - због једностране одлуке тзв. Косова да уведе таксе од 100 процената на робу из Србије и БиХ. Да вас подсетим да је овај потез осуђен од готово целе међународне заједнице и да су сви, укључујући највеће савезнике, позвали Приштину да своју одлуку повуче.

Поштоване чланице Савета безбедности,

Несумњиво је да смо у 2019. годину ушли са великим изазовима и проблемима, чија решења се у овом тренутку не назире. Подсетићу вас да су поред одлуке о формирању тзв. војске „Косова“, након новембарске седнице Савета безбедности, уместо деескалације тензија и улагања максималних напора у напредак дијалога, из Приштине уследиле неразумне и ирационалне одлуке о увођењу стопостотних царина на робу из централне Србије, а већ у првим данима јануара оне су подупрте и бројним великоалбанским порукама које нису позив на компромис, већ управо позив на нове нестабилности у региону.

Једнострана одлука Приштине да повећа таксе на робу из централне Србије за чак 100%, супротно Централноевропском споразуму о слободној трговини (ЦЕФТА), првенствено представља политички мотивисану одлуку којом је нанета неповрата штета и онемогућен даљи дијалог о нормализацији односа Београда и Приштине. С друге стране, Србија је чврсто уверена да разговори представљају једини пут за решавање отворених питања, због чега смо се и након увођења такси, уздржали од реципрочних мера и било каквих потеза који би додатно отежали постојеће стање. Још једном смо својим деловањем показали одговорност, рационалност и кредибилитет.

Дозволите да истакнем да су неразумне мере увођења такси циљано усмерене на отежавање положаја српске заједнице на Косову и Метохији.

Упркос бројним осудама и притисцима од стране свих међународних инстанци, ни после више од два месеца Приштина не одустаје од наметнутих такси. С обзиром да се показало

да без последица могу да предузимају и спроводе једностране дестабилизујуће одлуке и мере, да крше постигнуте договоре и силом упадају на територију са већинским српским становништвом, Приштина наставља са таквим деловањем. Тако смо данас суочени са ситуацијом да не само да није формирана Заједница српских општина, већ се након упада РОСУ на север Косова, у новембру прошле године, и увођења драконских такси на српске производе, као и хапшења четворице Срба у Косовској Митровици у бруталној акцији РОСУ, наставља са даљим покушајима преузимања севера Косова, захтевима за тзв. уједињењем северног и јужног дела Косовске Митровице. Ови захтеви представљају ништа друго до још један покушај застрашивања Срба који тамо живе, параван за потпуно преузимање српског дела града тако да Срба тамо више не буде, као што их и нема у јужном делу Косовске Митровице.

Приштина наставља да угрожава све што су се ЕУ и други међународни чиниоци трудили да се постигне, кроз дијалог и регионално повезивање. Како онда очекивати да се поштује било какав договор ако се не поштују основни принципи на којима почива савремена Европа.

Дозволите ми да укажем још једном на то колико је незамислива одлука да се забрани проток робе, капитала и људи у 21. веку због незадовољства у вези са неком политичком одлуком.

Аргумент Приштине да је овај потез уследио као контрамера због политике Србије коју они карактеришу као „агресивну“ заиста се не може прихватити. Њихова реакција је последица повлачења признања ЈПНК од стране 13 држава и неуспеха у покушају да постану чланица Интерпола. Објашњење је да то штети дијалогу. Тзв. Косово од једностраног проглашења независности 2008. године активно лобира за нова признања и у томе им помажу неке државе. Уосталом, и поједине чланице овог тела су на претходним седницама позивале друге државе да признају тзв. Косово. Ми ни због тога нисмо уводили никакве једностране мере. Напротив, започели смо дијалог и разговарали без обзира на признања која су се дешавала у међувремену. За оне који не знају, од како смо започели дијалог 2012, ЈПНК је признало 19 држава и нико није говорио да то ремети дијалог. Ево примера Мадагаскара. Нико није спомињао у новембру 2017. године да признање ЈПНК од стране Мадагаскара штети дијалогу, али када је тај исти Мадагаскар у децембру 2018. донео одлуку да повуче признање, онда је то, од стране појединих држава чланица овог тела, оцењено као штетно по дијалог. Помозите ми да схватим логику оваквог начина размишљања.

Незадовољна је Приштина и због Интерпола и због Унеска. Али присетимо се и тога. Србија је 2015. године, пре него што је Приштина поднела захтев за пријем у чланство у Унеско, предлагала да се тема заштите културног наслеђа стави на дневни ред дијалога и да се о томе договоримо. Није било разумевања. Слично је и са Интерполом. Покушавали смо да објаснимо да кандидатура и лобирање и њихове и наше стране, које је неизбежно у случају подношења пријаве, не стварају атмосферу у којој се може водити дијалог. И онда љути, што нису успели, уведу таксе од 100%. Подсетићу да тзв. Косово износи лажни податак да их је признало 116 држава. За пријем у Интерпол гласале су 74 чланице УН-а, а Приштини је недостајало 36 гласова. И сада, за такав резултат, криве једну малу Србију. Ми и овом приликом позивамо на то да се сва питања решавају путем дијалога и

спремни смо да уложимо све своје напоре у циљу проналажења трајног решења.

Поштоване чланице Савета безбедности,

Неки од вас тврде да је ситуација на Косову значајно другачија него 1999. или 2009, и траже ревизију мандата Мисије. Подсетио бих вас да Мисија већ јесте значајно другачија него што је била 1999, када је бројала 4.718 припадника цивилне полиције, 1.269 међународног и 3.566 локалног особља и буџет од 427 милиона. Данас је она мања за готово 90% и броји тек око 500 људи, са буџетом од 40 милиона УСД. Мисија је смањена превише и прерано. Много је погрешних потеза учињено у протеклих 20 година и зато апелујем на све да не понављамо исте грешке повлачењем преурањених потеза. Тврдња да је Мисија непотребна и да је завршила свој посао, далеко је од реалности.

За сваку је осуду изјава Рамуша Харадинаја у којој оптужује УНМИК и генералног секретара УН-а за писање „лажних извештаја“, као и одлука о прекиду сарадње са Мисијом највише међународне организације. Подсетићу да је Харадинај, током састанка са највишим званичницима ЕУ, оптужио и ЕУ да је „убила дијалог“.

Господине председнице,

Поздрављамо започете активности „Специјализованих већа и Специјализованог тужилаштва“ на саслушању појединих лица са КиМ. Истовремено се надамо да ће ускоро бити подигнуте и прве оптужнице, посебно имајући у виду значај овог корака у процесу расветљавања злочина извршених на припадницима српског становништва и других неалбанаца на КиМ. Међу онима који су позвани на саслушања налази се неколико високих званичника, припадника из командне структуре тзв. Ослободилачке војске Косова, што је посебно важно, јер је прикупљено доста података који указују на директну повезаност људи који су били у командној структури са злочинима који су били почињени.

Извесно је да постоје бројни докази о злочинима који су почињени, а сада је најважнија ствар да се најзад у некој судској инстанци приводе људи на саслушање и са кривичним пријавама за злочине над Србима и осталим неалбанцима, што до сада никад није урађено. Важно је истаћи да је велики број припадника српске и албанске националности који су били у затворима те такозване Ослободилачке војске Косова убијен, један број њих је побегао, неки су пуштени. Комисија за нестала лица Србије и даље води евиденцију о више од 580 лица српске и неалбанске националности који су били у око 140 илегалних затвора. Верујемо да ће се истрага наставити, јер постоји много информација и доказа. Неопходно је да се спроведе и темељна истрага о "жутој кући" и злочинима који су тамо почињени. Надамо се да ће Приштина сарађивати са надлежним институцијама у циљу кажњавања ових злочина, али чињеница да је за саветника премијера тзв. Косова именован ратни злочинац Суљејман Сељими, што је осудио и амерички амбасадор у Приштини, не оставља нам много простора за оптимизам.

Ово је од кључне важности за даљу стабилизацију прилика на Косову и Метохији и настојања да дође до историјског помирења. Међутим, такође је и значајно због потребе да се демантују бескурпулозне лажи и монтиране информације које највиши званичници

косовских Албанаца непрестано понављају у циљу прикривања сопствених злочина и зарад изналажења аргумената за опстанак њихове улоге жртве у конфликту. Злоупотреба и безобзирна манипулација подацима са циљем да се само Срби окриве за све што се дешавало у Покрајини, са намером да се само укаже на албанске жртве, на њихове прогнане, убијене, нестале, злостављане. Као да се није радило о оружаном конфликту две стране, на једној регуларних снага војске и полиције а на другој побуњеничке и терористичке ОВК.

Албанци не наводе чињеницу да се међу жртвама налазило и 2.197 Срба, 159 Рома, 95 Бошњака, 78 Ашкалија, 75 Црногораца, 38 Египћана и још 46 припадника осталих заједница који су заједно живели у миру и слози у Покрајини. Када се већ стално говори о бројкама, да кажемо да је то укупно 2.725 грађана српске и неалбанске националности, који се воде као убијени и нестали. Поред тога, нарочито се сакрива истина да је већина ових злочина почињена након повлачења регуларних оружаних формација Србије из Покрајине и уз присуство међународних снага, тј. после 10. јуна 1999. године. Један од разлога је и покушај да се тиме прикрије и обрачун припадника ОВК са нелојалним грађанима албанске националности, којих је после овог датума од руке сународника страдало укупно 377. Овде треба додати и податак да је током 1998. године и почетком 1999. године, све до НАТО агресије, 1250 косовских Албанаца убијено од стране припадника ОВК, о чему постоје бројне изјаве и сведочења чланова њихових породица које поседујемо. Приштина не износи ни број укупно страдалих (убијених и несталих) припадника терористичке ОВК, којих је, према међународним изворима било 2.132.

Такође, од стране Приштине је у оптицају бројка од 1647 несталих лица (иако је тачан број 1653), али се нигде не подвлачи да је међу њима и 570 Срба и неалбанаца, нити се признаје да је велики број несталих Албанаца киднапован и готово сигурно убијен од стране ОВК (у периоду након 10. јуна 1999. године укупно 55). Ни један представник Приштине до сада није рекао да је утврђена заједничка, консолидована листа несталих лица и да се процес њиховог даљег тражења спроводи уз договорену сарадњу надлежних тела-Комисија, а под патронатом Међународног комитета црвеног крста. Приштина истовремено не жели да каже ни да је у периоду од 2001-2014. године од стране надлежних институција у Србији есхумирано и предато породицама 900 посмртних остатака косовских Албанаца са локација на ужој територији Србије и да је на сваки њихов захтев за проверу потенцијалних масовних и појединачних гробница одговорено. Са друге стране, ни једна локација на којој се налазе потенцијалне масовне гробнице на територији Косова и Метохије, а за које се сумња да су на њима покопани посмртни остаци убијених Срба, Рома и нелојалних Албанаца до данас није проверена и поред више ургенција са наше стране.

Дозволите ми да наведем податак из недавног извештаја Мисије ОЕБС-а на Косову (ОМИК) да је у прошлог години број инцидената који су били усмерени на припаднике српске заједнице на КиМ порастао за чак 30% у односу на 2017. годину. Како се онда може очекивати било какав напредак у повратку ИРЛ, а камоли у изградњи прокламованог мултиетничког демократског друштва, када се основна људска права, право на сигуран и безбедан живот свих на Косову и Метохији не поштује?

Поражавајуће је што о овим бројевима говоримо данас, у години у којој ће бити тачно двадесет година од успостављања међународног цивилног присуства, односно усвајања Резолуције 1244 СБ УН (1999), којом је јасно дата одговорност међународном цивилном присуству „да обезбеди сигурно окружење и неометан повратак за све расељене са КиМ“. Да ли стални напади на повратнике и њихову имовину, притисци и насиље ниског интензитета, дискриминација и нетолеранција, вама говоре да је циљ, прокламован пре двадесет година, заиста и остварен или смо спремни зарад политичких циљева и стратешких консидарација да „затворимо очи“ над оним што се дешава и тврдимо да је ситуација „мирна и стабилна“?

Ми не смемо и не желимо то да допустимо. Ми морамо и данас и сутра да говоримо о 200 000 интерно расељених лица са Косова и Метохије, јер свако од њих, без изузетка, и ништа мање него било које друго ИРЛ у Европи или свету, има право на повратак својим домовима.

У дијалогу је било закључено да ће питање имовине такође бити тема. Независно од тога, Приштина је донела једнострану одлуку да конфискује имовину рудника Трепча. Желео бих да подсетим да иако је тзв. Косово чланица Светске банке и ММФ, Србија је до данас отплатила 750 милиона УСД кредита и треба да отплати још више од 200 милиона УСД дуга који се односе на кориснике са КиМ. Ако већ Србија отплаћује те дугове, како онда Косово није део Србије?

Поштоване чланице Савета безбедности,

Република Србија је у потпуности посвећена дијалогу и спремна за његов наставак, али то се може очекивати тек када Приштина повуче одлуке о таксама. Захвалан сам на подршци чланова међународне заједнице који су недвосмислено осудили одлуку Приштине и позвали на њено хитно укидање. Истовремено, молим да не одустају од даљег деловања према представницима Приштине, како би ова одлука коначно била повучена и како бисмо ми, и поред већ озбиљних и тешких последица, могли да наставимо даље разговоре. Надам се да ће Приштина укинути наметнуте таксе, јер би то било разумно и отворило би врата разговорима. Међутим, уколико то не учине, биће јасно да не желе разговор, не желе договоре, не желе да праве компромисе, већ желе политику уцене.

Искрено се надам да ову годину неће карактерисати изазови са којима смо се суочили у протеклом периоду и још увек не успевамо да их превазиђемо. Поновићу још једном да Република Србија и даље верује да проблеме треба решавати дијалогом, уз поштовање принципа међународног права, и надамо се да ће за то бити створени услови. Ми ћемо, са своје стране, наставити да водимо политику мира, али очекујемо да и друга страна испуни своје обавезе и уздржи се од једностраних мера и провокација. Двадесет дугих година након сукоба крајње је време за нову страницу историје српско-албанских односа и трајни мир.

Хвала на пажњи. "

{youtube}L-Uxr3NoFHY{/youtube}